

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	17
Wstęp	23

Dział I ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Rozdział 1

Prawo administracyjne procesowe w systemie norm prawa administracyjnego	29
1.1. Normy prawa ustrojowego	29
1.2. Normy prawa materialnego	31
1.3. Normy prawa procesowego	33
1.4. Inne kategorie norm prawa administracyjnego	36
1.5. Funkcje administracyjnego prawa procesowego	40

Rozdział 2

System postępowań administracyjnych	42
2.1. Mechanizm i podstawowe etapy działania norm prawa administracyjnego materialnego	42
2.2. Etap stanowienia norm materialnoprawnych i formy postępowań na tym etapie	43
2.3. Etap konkretyzacji norm prawa administracyjnego materialnego	49
2.3.1. Postępowania jurysdykcyjne	49
2.3.2. Postępowania w układach szczególnych	53
2.3.2.1. Uwagi wstępne	53
2.3.2.2. Nakazy i zakazy ustawowe	53
2.3.2.3. Akty generalne	54
2.3.2.4. Akty w zakresie władztwa zakładowego	56
2.3.2.5. Akty w sferze wewnętrznej	58
2.3.2.6. Działania bezpośrednio zobowiązujące	61
2.4. Etap realizacji norm prawa administracyjnego materialnego	64
2.4.1. Postępowania kontrolne	64

2.4.2.	Normy sankcjonowane i sankcjonujące	69
2.4.3.	Sankcje egzekucyjne i postępowanie administracyjne egzekucyjne ..	71
2.4.4.	Sankcje administracyjno-karne (kary administracyjne) i postępowania administracyjno-karne	76
2.5.	Zaświadczenie w procesie działania norm prawa administracyjnego	84

Rozdział 3

Regulacja postępowań administracyjnych w Polsce	86
3.1. Geneza i ewolucja przepisów o postępowaniu administracyjnym	86
3.2. Zakres obowiązywania Kodeksu postępowania administracyjnego	92
3.3. Kategorie postępowań jurysdykcyjnych	97
3.3.1. Postępowanie ogólne	97
3.3.2. Postępowania odrębne (szczególne)	97
3.3.3. Postępowania wyłączone	101
3.3.4. Szczególna regulacja nakładania lub wymierzania administracyjnych kar pieniężnych i udzielania ulg w ich wykonaniu	105

Rozdział 4

Ogólne postępowanie administracyjne jurysdykcyjne. Uwagi

wprowadzające	110
4.1. Model postępowania administracyjnego jurysdykcyjnego	110
4.2. Przedmiot postępowania: sprawa administracyjna	118
4.3. Charakter sprawy jako przedmiotu postępowania: indywidualna, o charakterze zewnętrznym, rozstrzygana w drodze decyzji administracyjnej	122

Rozdział 5

Zasady postępowania administracyjnego jurysdykcyjnego

5.1. Pojęcie, charakter i funkcje zasad postępowania administracyjnego	127
5.2. Kodeksowe zasady ogólne postępowania administracyjnego	128
5.2.1. Zasada praworządności	129
5.2.2. Zasada prawdy obiektywnej	131
5.2.3. Zasada współdziałania organów dla dobra postępowania	134
5.2.4. Zasada czynnego udziału stron w postępowaniu	135
5.2.5. Zasada uwzględniania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli	137
5.2.6. Zasada informowania	138
5.2.7. Zasada budzenia zaufania uczestników postępowania do władzy publicznej	140
5.2.8. Zasada przyjaznej interpretacji przepisów	144
5.2.9. Zasada przekonywania	145
5.2.10. Zasada szybkości i prostoty postępowania	146

5.2.11. Zasada polubownego załatwiania kwestii spornych	147
5.2.12. Zasada pisemności postępowania	149
5.2.13. Zasada dwuinstancyjności	150
5.2.14. Zasada trwałości decyzji ostatecznych	152
5.2.15. Zasada sądowej kontroli decyzji ostatecznych	153
5.3. Pozakodeksowe zasady ogólne postępowania administracyjnego	155

Dział II

STRUKTURA PODMIOTOWA POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO

Rozdział 6

Organ prowadzący postępowanie administracyjne	159
6.1. Organy administracji publicznej w znaczeniu ustrojowym i funkcjonalnym	159
6.2. Właściwość organów i jej rodzaje	166
6.3. Pozytywne i negatywne przesłanki właściwości organu. Instytucja wyłączenia ze sprawy	168
6.4. Spory kompetencyjne i spory o właściwość oraz ich rozstrzygnięcie	179
6.5. Współkompetencja a współdziałanie organów w postępowaniu administracyjnym	183

Rozdział 7

Strona postępowania administracyjnego	187
7.1. Pojęcia strony postępowania administracyjnego i legitymacji procesowej ...	187
7.2. Koncepcje teoretyczne pojęcia strony a koncepcja normatywna	190
7.3. Wielopodmiotowość i współuczestnictwo w postępowaniu administracyjnym	192
7.4. Zdolność administracyjnoprawna i zdolność administracyjnoprocesowa ...	197
7.5. Następstwo prawne stron w postępowaniu administracyjnym	200
7.6. Reprezentacja stron w postępowaniu administracyjnym	202

Rozdział 8

Podmioty na prawach strony i inni uczestnicy postępowania administracyjnego	207
8.1. Organizacja społeczna	207
8.2. Prokurator	212
8.3. Rzecznik Praw Obywatelskich	219
8.4. Rzecznik Praw Dziecka	221
8.5. Podmioty na prawach strony przewidziane w przepisach szczególnych	221
8.6. Inni uczestnicy postępowania administracyjnego	222

Dział III

CZYNNOŚCI PROCESOWE POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO

Rozdział 9

Pojęcie i rodzaje czynności procesowych w postępowaniu administracyjnym ..	227
9.1. Pojęcie czynności procesowych	227
9.2. Rodzaje czynności procesowych	229
9.3. Czynności procesowe organów (czynności urzędowe)	232
9.4. Czynności procesowe stron i podmiotów na prawach strony (czynności nieurzędowe)	233
9.5. Konsekwencje prawne naruszenia warunków prawidłowości i skuteczności czynności procesowych	235

Rozdział 10

Pisma w postępowaniu administracyjnym	237
10.1. Pisma urzędowe	237
10.2. Pisma nieurzędowe. Podania	240

Rozdział 11

Sposoby uzewnętrzniania treści czynności urzędowych	245
11.1. Pojęcie i skutki prawne doręczenia	245
11.2. Doręczenie pisma urzędowego w formie dokumentu pisemnego	249
11.3. Doręczenie pisma urzędowego w formie dokumentu elektronicznego	253
11.4. Ogłoszenie publiczne, ustne i przy użyciu środków łączności	257

Rozdział 12

Czynności o charakterze zobowiązującym i sankcyjnym	259
12.1. Wezwania	259
12.2. Procesowe środki przymusu	262

Rozdział 13

Utrwalanie czynności procesowych	264
13.1. Protokoły	264
13.2. Adnotacje	266
13.3. Metryki	266

Rozdział 14

Jawność postępowania, czynności procesowych i akt sprawy administracyjnej	268
14.1. Jawność postępowania i czynności procesowych	268
14.2. Jawność akt sprawy administracyjnej i jej ograniczenia	270

Rozdział 15

Terminy procesowe	274
15.1. Rodzaje terminów procesowych	274
15.2. Zasady obliczania terminów procesowych	276
15.3. Skracanie, przedłużanie i przywracanie terminów procesowych	277
15.4. Terminy załatwiania spraw administracyjnych	280

Rozdział 16

Bezczynność organów i przewlekłe prowadzenie postępowania	283
16.1. Pojęcia beczynności i przewlekłego prowadzenia postępowania	283
16.2. Sposoby przeciwdziałania beczynności i przewlekłości w postępowaniu administracyjnym	285

Dział IV**PRZEBIEG POSTĘPOWANIA W SPRAWIE ADMINISTRACYJNEJ****Rozdział 17**

Faza wszczęcia postępowania	293
17.1. Wszczęcie postępowania	293
17.2. Odmowa wszczęcia postępowania	296
17.3. Kontrola podania o wszczęcie postępowania	298

Rozdział 18

Faza rozpoznawcza postępowania	302
18.1. Faza rozpoznawcza na tle etapów stosowania prawa materialnego w sprawie administracyjnej	302
18.2. Postępowanie wyjaśniające a postępowanie dowodowe	302
18.3. Pojęcie i przedmiot dowodu a pojęcia pokrewne	303
18.4. Katalog środków dowodowych	306
18.5. Zasady i przebieg postępowania dowodowego	317
18.6. Formy postępowania wyjaśniającego	322
18.6.1. Postępowanie gabinetowe (kameralne)	322
18.6.2. Rozprawa administracyjna	323
18.7. Postępowanie wyjaśniające a współdziałanie organów w postępowaniu administracyjnym	328

Rozdział 19

Postępowanie uproszczone	331
---------------------------------------	-----

Rozdział 20

Przerwanie ciągłości postępowania administracyjnego	337
20.1. Charakter prawny, istota i skutki procesowe zawieszenia postępowania	337

20.2. Obligatoryjne zawieszenie postępowania z urzędu	339
20.2.1. Przesłanki podmiotowe	340
20.2.2. Przesłanka przedmiotowa	341
20.3. Obligatoryjne zawieszenie postępowania na wniosek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	343
20.4. Fakultatywne zawieszenie postępowania na wniosek strony	343
20.5. Podjęcie zawieszzonego postępowania	344

Rozdział 21

Mediacja	348
-----------------------	-----

Rozdział 22

Faza orzecznicza postępowania	353
22.1. Istota orzekania w postępowaniu administracyjnym	353
22.2. Zakres (granice) i podstawy orzekania w postępowaniu administracyjnym	355
22.3. Zasady orzekania w postępowaniu administracyjnym	358
22.4. Orzekanie merytoryczne w postępowaniu administracyjnym	360
22.5. Orzekanie niemerytoryczne w postępowaniu administracyjnym	363
22.5.1. Umorzenie postępowania w sprawie administracyjnej	363
22.5.1.1. Uwagi ogólne	363
22.5.1.2. Obligatoryjne umorzenie postępowania z urzędu	364
22.5.1.3. Fakultatywne umorzenie postępowania na wniosek strony	365
22.5.2. Opłaty i koszty postępowania	366

Dział V

ORZECZENIA ADMINISTRACYJNE, UGODA ADMINISTRACYJNA I MILCZĄCE ZAŁATWIENIE SPRAWY

Rozdział 23

Decyzja administracyjna	373
23.1. Decyzja administracyjna w ujęciach teoretycznych i w orzecznictwie sądów administracyjnych	373
23.2. Miejsce decyzji w procesie stosowania norm prawa administracyjnego materialnego, etapy procesu jej podejmowania i zdeterminowanie jej treści	376
23.3. Obligatoryjne elementy decyzji administracyjnej	386
23.4. Fakultatywne elementy decyzji administracyjnej	394
23.4.1. Uwagi wstępne	394
23.4.2. Termin	395
23.4.3. Warunek	397
23.4.4. Zlecenie	399

23.4.5. Rygor natychmiastowej wykonalności	401
23.5. Obowiązkiwanie decyzji administracyjnej	405
23.6. Przesłanki, istota i skutki mocy wiążącej w czasie aktów stosowania prawa	408
23.7. Ostateczność i prawomocność jako techniczno-prawne formy mocy wiążącej w czasie decyzji administracyjnej	411
23.8. Wykonalność decyzji administracyjnej	418

Rozdział 24

Postanowienie administracyjne	421
24.1. Pojęcie i przedmiot postanowienia	421
24.2. Typologia postanowień	424
24.3. Elementy postanowienia	427
24.4. Skuteczność i wykonalność postanowień	428

Rozdział 25

Uгода administracyjna	432
25.1. Pojęcie ugody administracyjnej	432
25.2. Przesłanki dopuszczalności ugody	433
25.3. Procedura zawierania i zatwierdzania ugody	435
25.4. Forma i elementy ugody	436
25.5. Wykonalność i skutki prawne zatwierdzonej ugody	438

Rozdział 26

Rektyfikacja orzeczeń administracyjnych	441
26.1. Pojęcie rektyfikacji orzeczeń w postępowaniu administracyjnym	441
26.2. Uzupełnienie treści decyzji i sprostowanie pouczenia o środkach zaskarżenia	441
26.3. Sprostowanie treści decyzji	443
26.4. Wyjaśnienie treści decyzji	444

Rozdział 27

Milczące załatwienie sprawy	445
27.1. Konstrukcja prawna milczenia administracyjnego	445
27.2. Charakter prawny i rodzaje milczącego załatwienia sprawy	446
27.3. Postępowania w sprawach, które mogą być załatwiane milcząco	450
27.4. Skutki prawne milczącego załatwienia sprawy i ich weryfikacja	453

Dział VI

WERYFIKACJA ORZECZEŃ ADMINISTRACYJNYCH W ZWYCZAJNYM TRYBIE POSTĘPOWANIA

Rozdział 28

Teoretyczny i normatywny model weryfikacji orzeczeń administracyjnych 459

- 28.1. System weryfikacji orzeczeń administracyjnych w ujęciu teoretycznym i normatywnym 459
- 28.2. Środki weryfikacji orzeczeń administracyjnych i ich rodzaje 462
- 28.3. Instytucje procesowe weryfikacji orzeczeń administracyjnych 466

Rozdział 29

Odwołanie 470

- 29.1. Pojęcie odwoławczego toku instancji 470
- 29.2. Charakterystyka odwołania 471
- 29.2.1. Cechy odwołania 471
- 29.2.2. Legitymacja do wniesienia odwołania 472
- 29.2.3. Wymogi formalne odwołania 475
- 29.3. Postępowanie odwoławcze 476
- 29.3.1. Postępowanie odwoławcze przed organem pierwszej instancji 476
- 29.3.2. Postępowanie odwoławcze przed organem drugiej instancji 482
- 29.3.2.1. Faza wstępna 482
- 29.3.2.2. Faza rozpoznawcza 485
- 29.3.2.2.1. Postępowanie wyjaśniające przed organem odwoławczym 485
- 29.3.2.2.2. Wstrzymanie wykonania decyzji 488
- 29.3.2.2.3. Cofnięcie odwołania 489
- 29.3.2.3. Faza orzecznicza 489
- 29.3.2.3.1. Katalog decyzji organu odwoławczego 489
- 29.3.2.3.2. Granice zakazu *reformationis in peius* 494

Rozdział 30

Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy 496

- 30.1. Charakter prawny wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy 496
- 30.2. Odmienności postępowania w przedmiocie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy 497

Rozdział 31

Zażalenie 499

- 31.1. Zażaleniowy tok instancji 499
- 31.2. Charakterystyka zażalenia 499
- 31.3. Przedmiot zażalenia 501
- 31.4. Postępowanie zażaleniowe 502

Dział VII

WERYFIKACJA ORZECZEŃ ADMINISTRACYJNYCH W NADZWYCZAJNYCH TRYBACH POSTĘPOWANIA

Rozdział 32

Założenia podsystemu weryfikacji orzeczeń w nadzwyczajnych trybach postępowania	509
32.1. Wzruszalność orzeczeń administracyjnych w nadzwyczajnych trybach postępowania i jej rodzaje	509
32.2. Prawdliwość, wadliwość i celowość orzeczenia administracyjnego a jego weryfikacja w nadzwyczajnych trybach postępowania	512
32.3. Teorie wadliwości oraz kategoryzacje wad orzeczeń administracyjnych	516
32.4. Zbieg trybów postępowania administracyjnego	522
32.5. Zbieg nadzwyczajnych trybów postępowania administracyjnego i postępowania sądownoadministracyjnego	524

Rozdział 33

Wznowienie postępowania administracyjnego	527
33.1. Ogólna charakterystyka instytucji wznowienia postępowania	527
33.2. Dopuszczalność wznowienia postępowania	530
33.3. Przyczyny wznowienia postępowania	532
33.4. Procedura wznowienia postępowania	542
33.4.1. Uruchomienie trybu wznowienia postępowania	542
33.4.2. Właściwość organów	545
33.4.3. Postanowienie w przedmiocie wznowienia postępowania	547
33.4.4. Granice i etapy wznowionego postępowania	548
33.4.5. Rozstrzygnięcia kończące wznowione postępowanie	552
33.5. Stosowanie przepisów o wznowieniu postępowania do postanowień i spraw załatwionych milcząco	556

Rozdział 34

Stwierdzenie nieważności orzeczenia administracyjnego	558
34.1. Koncepcje nieważności orzeczenia administracyjnego	558
34.2. Orzeczenie nieistniejące a orzeczenie nieważne	560
34.3. Instytucja stwierdzenia nieważności orzeczenia administracyjnego. Aspekty materialnoprawne i procesowe	562
34.4. Przesłanki pozytywne i negatywne stwierdzenia nieważności	566
34.5. Postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności	578
34.6. Orzeczenia kończące postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności	582

Rozdział 35**Fakultatywne tryby uchylenia lub zmiany decyzji ostatecznej**

oraz „wywłaszczenie” prawa	587
35.1. Uchylenie lub zmiana decyzji w trybach fakultatywnych	587
35.1.1. Istota i zakres zastosowania trybów fakultatywnych	587
35.1.2. Nabycie prawa na mocy decyzji administracyjnej	591
35.1.2.1. Pojęcie nabycia prawa	591
35.1.2.2. Postaci praw nabywanych na mocy decyzji	592
35.1.2.3. Decyzje nietworzące prawa strony	594
35.1.3. Wzruszenie decyzji nietworzącej prawa strony	596
35.1.4. Wzruszenie decyzji tworzącej prawo strony	598
35.2. „Wywłaszczenie” prawa	599

Rozdział 36**Wygaśnięcie (modyfikacja) mocy obowiązującej decyzji w wyniku zmian**

normatywnych	603
36.1. Uwagi wprowadzające	603
36.2. Formy modyfikacji materialnej mocy obowiązującej ostatecznych decyzji administracyjnych	606
36.3. Formy modyfikacji formalnomaterialnej mocy obowiązującej ostatecznych decyzji administracyjnych	608

Rozdział 37**Stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej**

37.1. Przesłanki wygaśnięcia decyzji	611
37.1.1. Konstrukcja przesłanek wygaśnięcia decyzji	611
37.1.2. Bezprzedmiotowość decyzji	612
37.1.3. Niedopełnienie warunku	616
37.2. Elementy proceduralne stwierdzenia wygaśnięcia decyzji	617

Rozdział 38**Obligatoryjne uchylenie decyzji w związku z niewykonaniem zlecenia** 619**Rozdział 39****Wzruszalność (odwołalność) decyzji ostatecznych na szczególnych zasadach i w szczególnym trybie**

39.1. Istota wzruszalności (odwołalności) decyzji na podstawie przepisów szczególnych (art. 163)	622
39.2. Przesłanki wzruszalności (odwołalności) decyzji na podstawie przepisów szczególnych	624
39.3. Elementy proceduralne wzruszania (odwoływania) decyzji na podstawie przepisów szczególnych	627

Dział VIII

POSTĘPOWANIE W SPRAWACH WYDAWANIA ZAŚWIADCZEŃ ORAZ SKARG I WNIOSKÓW

Rozdział 40

Postępowanie w sprawach wydawania zaświadczeń 633

Rozdział 41

Postępowanie w sprawach skarg i wniosków 637

41.1. Prawo wnoszenia petycji, skarg i wniosków 637

41.2. Pojęcie i przedmiot skargi oraz wniosku 639

41.3. Organy właściwe do rozpatrywania skarg i wniosków 641

41.4. Organizacja przyjmowania skarg i wniosków 643

41.5. Przebieg postępowania w sprawach skarg i wniosków 643

41.6. Nadzór i kontrola nad przyjmowaniem i załatwianiem skarg i wniosków ... 646

41.7. Związki postępowania w sprawach skarg i wniosków z postępowaniem
jurysdykcyjnym 647

Bibliografia 649

Skorowidz 659